De Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Bureau woordvoering Kabinetsformatie
De informateur, de heer Van Haersma Buma
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 2 december 202

Betreft: werken aan toegankelijke, betaalbare en goede zorg

Geachte heer Van Haersma Buma,

Gefeliciteerd met uw benoeming als informateur. Wij wensen u veel succes bij de uitvoering van uw opdracht en maken graag van deze gelegenheid gebruik om enkele aandachtspunten met u te delen.

Er liggen grote uitdagingen voor het komende kabinet. Eén daarvan is het waarborgen dat de gezondheidszorg — nu en in de toekomst — toegankelijk, betaalbaar en van voldoende kwaliteit blijft. Net als u en het te formeren kabinet willen onze leden (raden van toezicht of interne toezichthouders) een betekenisvolle bijdrage leveren aan de maatschappelijke vraagstukken binnen zorg en welzijn. Wij zetten in op een beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en welbevinden, en op een sterkere, domeinafschaffende samenwerking tussen het zorg- en het welzijnsveld. Gezien de oplopende zorgkosten, de personeelsschaarste, de noodzaak tot verduurzaming en het belang van de brede maatschappelijke veerkracht van Nederland, achten wij deze beweging van bouwen aan een gezonde samenleving noodzakelijk en urgent.

Als Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en Welzijn (NVTZ) beschikken wij als enige vereniging in Nederland over een integraal en actueel overzicht van wat er speelt binnen de sectoren zorg en welzijn. Juist doordat wij geen eigen-achterban-eerst belang dienen, verbinden wij alle branches binnen zorg & welzijn vanuit het integrale perspectief van de burger: wat heeft hij/zij nodig en hoe kunnen wij daarbij helpen. Waar mogelijk zoeken wij actief de samenwerking om maatschappelijke opgaven gezamenlijk aan te pakken. Wij zijn gesprekspartner voor bestuurders, toezichthouders, zorgprofessionals, cliënten, de IGJ, de NZa, belangenbehartigers en andere partners in het veld. Daarmee zijn wij ook een geschikte samenwerkings- en gesprekspartner voor het nieuwe kabinet.

Als vereniging zetten wij ons in om onze leden te stimuleren tot de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en welbevinden, en om de focus binnen het intern toezicht te verschuiven van organisatiegericht naar maatschappelijk en netwerkgericht. Op die manier dragen wij bij aan het versterken van de maatschappelijke opgaven.

Met deze brief vragen wij graag aandacht voor een aantal kwesties die volgens ons essentieel zijn voor de toekomst van zorg en welzijn:

• **Investeren in gezondheid en welbevinden.**
Om de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en welbevinden te maken, is het noodzakelijk te investeren in factoren die gezondheid bevorderen en zorg voorkomen. Denk aan het tegengaan van eenzaamheid, het borgen van bestaanszekerheid, het aanpakken van schuldenproblematiek, en het recht op gezond voedsel en een gezonde leefomgeving. Voor elke euro die wordt geïnvesteerd in gezondheid en welbevinden, kan op termijn een veelvoud aan latere en duurdere zorgkosten worden bespaard.

• **Domeinafschaffend samenwerken.**
Om beter samen te werken binnen en tussen de domeinen zorg en welzijn — en waar nodig ook daarbuiten — is een domeinafschaffende benadering nodig. Dat vraagt lef om zaken in onze sectoren echt anders te organiseren. Dat houdt in dat financiering niet meer leidend moet zijn voor de manier waarop zorg & welzijn georganiseerd kan worden, maar volgend moet zijn aan hoe zorg & welzijn georganiseerd zou moeten worden. Dus zoeken naar domeinoverstijgende (passende) vormen van financiering binnen het huidige stelsel. Dat vereist een hogere mate van vertrouwen in en meer ruimte vanuit politiek Den Haag voor financiers en uitvoeringsinstanties. IZA en AZWA maken aanpassingen in het stelsel eveneens wenselijk.

• **Versterken van zorgzame buurten en weerbare gemeenschappen.**
Het is essentieel om het belang van het groeiend aantal zorgzame en duurzaam ingerichte buurten te erkennen en hun functie als gezondheidsbevorderende netwerken. Dit vraagt om meer mogelijkheden voor samenwerking tussen formele en informele zorg: buurtbewoners die elkaar vaker helpen, ondersteund door professionals waar nodig. Dit ontlast de formele zorg, verhoogt de efficiëntie, de effectiviteit en draagt bij aan het werkplezier van professionals. Burgers blijven zo lang mogelijk zelfstandig waar zij dat kunnen, en krijgen passende ondersteuning wanneer dit nodig is. Dit soort zorgzame gemeenschappen hebben duurzame financiering nodig. Ze worden nu nog te vaak slechts op project-, pilot- of tijdelijke basis gefinancierd en kunnen daardoor niet duurzaam blijven functioneren. Gezien hun wetenschappelijk bewezen positieve effect op gezondheid en welbevinden,[1] is het een logische keuze om een klein deel van het zorgbudget naar dit soort burgerinitiatieven over te hevelen.

Daarnaast geldt dat wanneer organisaties in zorg en welzijn het intern toezicht goed hebben ingericht, dit tijd en capaciteit scheelt voor de externe toezichthouders. Daardoor kunnen zij zich richten op andere kerntaken. Onze oproep is dan ook: maak beleid toezichtsproof. Wij pleiten voor meer zeggenschap, ruimte voor ontwikkeling en minder regeldruk, met behoud van kwaliteit en veiligheid voor burgers en patiënten. Als hoeder van de dialoog kunnen raden van toezicht daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

Graag gaan wij met u in gesprek om bovenstaande thema's nader toe te lichten. Wij denken graag met u mee om de transitie naar gezondheid verder vorm te geven, delen inzichten vanuit de praktijk en brengen de ervaringen in van onze leden, die dagelijks werken aan betaalbare, toegankelijke en kwalitatief goede zorg vanuit goede governance in zorg & welzijn.

Met vriendelijke groet,

Aad Koster
voorzitter

Ans Verstraeten
directeur

[1] https://www.vilans.nl/actueel/nieuws/zorgzame-gemeenschappen-financieel-lonend